

24/156
12

COMMVNEM OMNIVM LAETITIAM
EX RESTAVRATA ACADEMIA PATRIA
PARTICIPANS,

DE
1789, 4.
CONCVRSV CREDITORVM
LITES ALIBI PENDENTES
NON TVRBANTE,

PAVCIS DISSERIT,
ATQVE HANC DISSERTATIONEM,
CONSENSV AMPLISSIMI IVRECONSVLTORVM ORDINIS,
PRAESIDE PATRE
D. WALTER VINCENT WIESE

IVR. PROF. PVBL. ORDIN.
PVBLICO IN AVDITORIO
ANNO MDCCLXXXIX DIE V. SEPTEMBRIS
HORA ANTEMERIDIANA IX CONSVETA
DEFENDET

AVCTOR ET RESPONDENS
GEORG WIESE
ROSTOCHIENSIS,

ROSTOCHII,
TYPIS ADLERIANIS,

COMMUNE OMNIUM LAETITIAM
EX RESTAURATA ACADEMIA PATRIA
PARTICIPANS

DE
CONCURSU CREDITORVM
LITES ALIBI PENDENTES
NON TRIBUANTUR

PRAECIS DISSERT.
AUCTOR HANC DISSERTATIONEM
CONSILIO AMPLISSIMI IURCONSULTORVM ORDINIS
PRAESIDIS CAES.
D. WALTER VINCENT WIESE

IVR. PRAEC. PRAEC. ORDIN.
PABLICO IN AVDITORIO
ANNO MDCCCLXXIX DIE V. SEPTEMBRIS
HORA ANTIQVARIANA IX CONSERTA

DISSENT.
AVCTOR ET RESPONDENS
GEORG WIESE

ROSTOCKII
TYPIS ABBELIANIS

DUX SERTISSIME
PRINCEPS AC DOMINE LONGE
SERENISSIMO DVCI ET DOMINO,
DOMINO
FRIEDERICO FRANCISCO,
DVCI REGNANTI MEGAPOLITANORVM,
PRINCIPI VENETORVM, SVERINI ET RACEBVRGI,
COMITI SVERINENSI,
TERRARVM ROSTOCHII ET STARGARDIAE
DYNASTAE,

DOMINO SVO LONGE CLEMENTISSIMO.

SERENISSIMO DUCI ET DOMINO,

DOMINO

FRIDERICCO FRANCISCO,

DUCI REGNANTE MEGAPOLITANORVM,
PRINCIPALI VENETORVM, SVBVENI ET KACEBVRGI

COMITI SVBVENIENSI,

TERRANVM ROSTOCHI ET STAROARDIÆ

DYASTÆ

DOMINO SVO LONGE CLEMENTISSIMO.

DVX SERENISSIME,
PRINCEPS AC DOMINE LONGE
CLEMENTISSIME!

Primo, qui in Alma hac antiqua Rostochienfi,
a TE tam benigne restaurata, nascuntur
fructus, TIBI vnice deberi, nemo dubitat. Pro ea igitur,
quae TIBI a Maioribus TVIS augustis innata est
clementia, accipias velim hocce tyrocinium, a iuvene quo-

A 3

dam

dam oblatum, ad publice testandum ob Musas vinitas
gaudium. Et si pro Patria meisque conciuibus suppliciter
rogare licet, pergas quaeso in scientiarum amore et pro-
tectione, magnos Principes mirum in modum ornante,
TVaque gratia munifica digneris

SERENISSIME DVX!

TVO NVMINI

Rofeti,
die XXIX. Augusti,
MDCCLXXXIX.

denotissimum
GEORG WIESE.

§. I.

Prooemium.

uo audacius et inconsultius videri potest, me juvenem eruditionis specimen, studiis nondum absolutis, publicam in arenam proferre velle, et thesin aggregatum clarissimis nominibus firmatam tum a nemine adhuc in dubium vocatam; eo magis ad rationes huius propositi reddendas obstrictus videor. Equidem et his effugere possem generalioribus istis excusationibus: ut conferam aliquid in communem utilitatem et in cultum litterarum, ut ostendam amorem studiorum et quae sunt reliquae; aut ingenue profiteri malim, aemulationem forsitan non vituperandam, illos imitandi viros praestantissimos, qui abhinc aliquot annos sub praesidio patris mei venerandi disputarunt, me excitasse ad similia. Nec minus patris ipsius auctoritas, et desiderium participem me offendendi communis gaudii ex laeta integratione huius Almae perantiquae obuenientis, me inuitavit ad exequendum propositum. — Electioni vero huius disquisitionis obiecti ansam praebuit quaedam in collegio Pandectarum ab excellentissimo
et

et confultissimo Domino Professore ESCHENBACH, cui hoc loco pro egregia et indefessa manuactione, me grati animi pium testimonium offerre posse gaudeo, facta obseruatio, quam auditoribus suis postea elaborandam commisit, et de cuius veritate me adeo persuasum habeo, vt illam paullulum latius explanatam publico subiicere examini non dubitem. Cuiuslibet interim arbitrio relinquens, quatenus hanc meam opinionem fundatam inueniat, ad quaestionem ipsam me conuerto.

§. 2.

Concurfus definitio et diuisiones.

Praemittendi tamen adhuc videntur quidam conceptus generaliores, ad melius constituendum statum controuersiae et explicandam sententiam. Concurfus nempe dicitur is processus, quo bona debitoris, qui omnibus creditoribus satisfacere nequit, ex ordine legali inter hos distribuuntur ^{a)}. Diuidi solet in vniuersalem et particularem. Vniuersalis habendus est is, qui omnia bona debitoris comprehendit, et omnibus creditoribus patet. Particularis, qui quaedam tantum bona respicit, et quosdam creditores admittit ^{b)}. Prior regulam facit, posterior vero exceptionem, praecipue si quaedam bona debitoris communis in alieno territorio sita sunt, et singuli creditores ex iis potissimum solutionem vrgent. Altera notanda est diuisio in feudalem concursum et allodiam, prout bona debitoris vel in feudis vel in allodiis consistunt. Separanda enim sunt bona, si v. c. debitor communis possidet bona diuersi generis

^{a)} CLAPROTHS Einleitung in sämtliche summarische Prozesse §. 293.

^{b)} HELFFELD Iurisprudentia forensis §. 1812.

generis †). Nec minus referenda videtur diuisio concursus in materialem et formalem. Prior adest, simulac ad satisfaciendam creditoribus, bona non esse sufficientia constat, vel saltem haec satisfactio dubia est c). Quando vero formalis adsit, disputatur. Alii affirmant, concursum inchoare, quando creditores ad formandum concursum prouocant, alii, quando curator bonorum constituitur, alii, simulac plures creditores ab eodem debitore solutionem vrgent, alii denique indistincte citationem edictalem vt initium concursus habent d). Verior videtur sententia eorum, qui statuunt, initium concursus adesse, dum vel communis debitor coram iudice declarat, sibi facultates ad satisfaciendum creditoribus deficere, hinc ipsi bonis cedendum esse, vel iudex aut ex officio, aut ad implorationem creditorum, processum concursus decernit et instruit, siue citatione edictali, siue arresto generali, siue sequestratione e). His enim casibus dubium non videtur, finem primum et effectus ab initio formalis concursus pendentes, adesse.

§. 3.

Finis primarius et effectus generaliores.

Finis primarius concursus vniuersalis omnino in eo ponendus est, vt omnia bona praesentia debitoris communis, inter creditores conuocatos et liquidantes, ex ordine legali in eorum satisfactionem distri-

†) RICHTER de Concursu Creditorum c. I. §. I.

c) CLAPROTH l. c.

d) GMELIN vom materiellen Concurs §. 2.

e) Conf. avunculi colendi Domini Doctoris et Senatoris I. H. BYRG-
MANN diss. de exordio concursus §. 6, ibique citatae leges.

distribuantur. Proinde omnia, quae hanc satisfactionem bonorum-
 que distributionem non respiciunt, concursui non sunt immiscenda,
 et potius ut supervacanea removenda. — Ergo et effectus moti
 concursus se exferunt, tam in usu et applicatione omnium reme-
 diorum ad exequendum et promovendum hunc finem primum,
 quam in mutuis et novis inde ortis obligationibus et iuribus credi-
 torum inter se, et debitoris communis erga hos, ut etiam ratione
 litispendentiae. Modus procedendi, qui processum concur-
 sus constituit, praesertim hic est: Praeter citationem edictalem
 peremptoriam, quam in concursu necessariam esse constat, illamque
 sequentem praeclosurem, ut tuto bona distribui queant *f*), confici-
 citur consignatio iudicialis et inventarium. Constituitur deinde
 curator bonorum *g*), ut etiam contradictor, qui ad liquidationes
 et deductiones creditorum, loco debitoris communis respondeat.
 Laboratur porro quovis modo, ut status activus bonorum certior
 fiat, vindicando illicite alienata, condicendo iniuste soluta, exi-
 gendo nomina activa, disponendo de locatis et depositis, prae-
 tereaque ad massam bonorum pertinentibus *b*); separantur denique,
 quae non in distributionem veniunt, venduntur bona exstantia
 publica auctionis lege, et in numeratam rediguntur pecuniam *i*),
 quae tandem auctoritate iudiciali, deductis expensis, inter omnes cre-
 ditores ex prioritate et quantitate debiti distribuitur. Quae autem
 bona emptores non invenerunt iustos, creditoribus secundum taxam
 addi-

f) L. 73. D. de iudiciis (V. 1.)

g) L. 14. pr. L. 15. D. de rebus auct. iud. poss. (XLII. 5.) L. 2. D.
 de curat. bon. dando (XLII. 7.)

b) §. 6. Inst. de action. L. 6. 7. D. quae in fraud. cred. (XLII. 8.)

i) L. 1. D. de rebus auct. iud. possid.

addicuntur legalem. — Iura et obligationes, quae creditores moto concursu inter se nanciscuntur, praecipue sunt sequentia. Communem possessionem bonorum adipiscuntur ad vendenda ea, minime vero dominium *k*); nec quis prae altero satisfactionem ex bonis durante concursu petere potest, sed illam ex sententia prioritatis et distributionis expectare debet *†*) — Formalis tandem concursus debitori communi omne ius disponendi et administrandi adimit, ut igitur nec valide alienare, nec solvere, nec hypothecas constituere possit; sicuti etiam contra eum executiones et arresta specialia locum non amplius inveniunt *l*).

§. 4.

Quaestio ipsa, et status controversiae determinatio.

Ut effectus denique moti concursus, ratione litis penditiae allegari solet illa regula, quam praecipue HELLFELD generalissimo proposuit sensu *m*), quamque ideo ipsius verbis referre liceat. „Inde

est

k) L. 4. C. qui bon. ced. poss. (VII. 71.) L. 8. C. de bon. auct. iud. poss. (VII. 72.)

†) Quanam sit iura et obligationes creditorum inter se ante motum formalem concursum, communem tamen causam contra debitorem agentium, discutit Pater et Praefes in tractatu: *Von den Rechten und Verbindlichkeiten der Gläubiger, sowohl unter sich, als auch gegen den gemeinschaftlichen Schuldner, bei einem gemeinschaftlichen Betrieb ihrer Angelegenheiten.* conf. *Dessen Sammlung iuristischer Abhandlungen* pag. 48. seq.

l) L. 6. §. 7. D. quae in fraud. cred. (XLII. 8.) LEYSER *op.* 478. med. 7. CLAPROTH I. c.

m) In Iurisprudencia forensi §. 1814.

est, inquit, quod concursus universalis sit iudicium uniuersale, et omnes processus alibi pendentes, immo quoque concursus particulares ad se trahat in eo statu, quo tempore moti concursus fuerunt in foro speciali. At quidem saepissime obueniunt casus, in quibus applicatio regulæ deficit, ab eaque exceptiones fiunt, et processus secundum hanc regulam in foro concursus ventilandi alibi pertractantur. Non inutilis ergo videtur disquisitio, paucis iamiam nunc instituenda, utrum hæc regula vel in totum vel in tantum fallat, et quænam adsint exceptiones in iure nostro fundatæ? — Ad rite vero constituendum statum controversiæ et decidendam quæestionem motam, monendum videtur, sermonem non esse de actionibus in ipso foro concursus contra debitorem iam pendentibus, quippe quæ indubitate ad concursum trahuntur, nec de iis instituendis, quæ mere ad satisfactionem ex bonis præsentibus tendunt, et omnino in foro concursus sunt ventilandæ, sed de ceteris actionibus in aliis foris vel iam institutis vel adhuc instituendis.

§. 5.

Doctorem Opiones.

Licet quisque iurium non omnino ignarus primo iam intuitu perspiciet, illud Hellfeldianum nimis late expressum, nec secundum præmissa antecedentia satis determinatum esse, tamen communis et indiuisa Doctorum opinio supramemoratam regulam quoad thesin primariam tuetur. Horum plurimi interim eam magis determinare student, mox restringendo ab eaque excipiendo singulos casus, mox illam aliter exprimendo, mox declarando. Cuius probandi gratia liceat præcipuos Doctores, qui mihi in promptu fuerunt, allegare,

allegare; eorūque diversas sententias paucis referre. Inter notissimos, qui praecipue in processum concursus inquisiverunt et hanc supradictam regulam tetigerunt, cernitur CLAPROTH ²⁾, qui omnium potissimus eam restringit, ab eaque plurimas exceptiones proponit, infra suo loco referendas, attamen non satis determinat nec legibus aliisque rationibus probat. Par huic est GME-LIN ³⁾ qui vestigia HELDFELDI sequitur, attamen regulam, de qua sermo est, de processibus in eodem territorio pendentibus tantum valere causet. Cum hoc fere convenit LUDOVICI ⁴⁾, a regula tantum actiones contra tertium et a debitore communi motas excipiens. Addendus adhuc videtur BRUNNEMANN ⁵⁾, indistincte omnes actiones speciales antea motas suspendendas et ad concursum remittendas esse iudicans. Ex turba ceterorum Doctorum sufficit praecipuos allegare, quibus annuero MEVIUM ⁶⁾, qui regulam allegatam restringit ad actiones de credito solvendo adversus debitorem communem, et remissionem eorum ad concursum, „ex rationabili consuetudine iudiciorum fieri“ docet. Quem sequitur LEYSER ⁷⁾ qui regulam quidem ad concursum universalem

²⁾ Einleitung in sämtliche summarische Prozesse. §. 297. vt et §. 347.

³⁾ 348. 349. meum quo, nisi in eo in unum concursus in unum

⁴⁾ Lehre von materiellen Concurs, §. 21.

⁵⁾ Einleitung zum Concursprocess, cap. I. §. 4. seq.

⁶⁾ De Processu Concursus Creditorum cum notis STRYCKII §. 8.

In notis vero dictum restringitur ad casum, si concursus ab ipso debitore motus est.

⁷⁾ In Decisionibus, Parte 8. dec. 158.

⁸⁾ In Meditationibus ad Pandectas spec. 478. med. 9.

versalem restringit, aut ita decisam et probatam credit, ut ne inhibitionem quidem et litteras requisitoriales in finem remittendorum actorum necessarias putet, sed hujus negotii citationem edictalem sufficere opinetur. Cui adiungendus est WERNHER¹⁾ indistincte omnes praetensiones, cuiuscunque generis fiat, ad concursum universalem trahi²⁾ dicens. Tandem huc referendus est BOEHMER³⁾ restringens sese ad actiones in satisfactionem ex bonis debitoris tendentes, et illas a debitore ipso inflatas, excipiens. Superfunt adhuc multi alii Auctores, quos MÜLLER longa serie recenset⁴⁾ quosque omnes repetere neque spatium destinatum neque tempus permittunt. Sufficiant ergo hi pauci. Notandum autem est, omnes fere hos Doctores et quotquot ceterorum percurrere potui, non tam ad leges provocare, quam vel mediate vel immediate, ad SALGADO DE SAMOZA⁵⁾ et ad rationes ex eius opere desumptas. Qui quidem vir, magno cum dispendio eruditionis et laborum, omnes leges et rationes pro hac thesi militantes colligere studuit, aut me iudice illam nequaquam penitus probavit. Interim tamen communis Doctorum opinio, minime negari nequit, regulam affirmans: concursum universalem, qua iudicium universale, ad se trahere processus omnes singulares alibi pendentes, ut etiam concursus particulares in eo statu, quo fuerunt tempore moti concursus. Sed quum hodie omnino ex sanioribus principiis auctoritas

¹⁾ In selectis observationibus forensibus. T. 2. P. 10. Obs. 297.

²⁾ In Introductione in Ius Digestorum. Lib. 42. Tit. 5. §. 17.

³⁾ In Promtuariorum Iuris novo, voce concursus n. 47. seq.

⁴⁾ In Labyrintho Creditorum Parte I. cap. 3. et seq.

tās Doctorum valde sit imminuta, nec communis opinio legem faciat, vel controversiam decidat, nisi vel ipsis legibus respondeat, vel aliis tam legitimis quam analogicis rationibus suffulta sit, nec in ipsa applicatione cum aliis indubitatis principiis collidat; omnino operae pretium videtur, hoc casu paullulum in fundamenta ac rationes huius sententiae inquirere; praecipue quum saepissime quaestio summi ponderis evadere possit. Quod quidem iam, quantum vires permittunt, perficere tentabo. Perferendum inde erit, quae sint leges, quibus sententiam directe evincere cupiunt, et quantum probent? — quae sint deinde aliae rationes et fundamenta legitima ac analogica, quibus regula innitatur, et quatenus haec sufficiant? — et denique qualem applicationem in singulis processuum generibus et praecipuis actionum speciebus patiatur, vel non patiatur?

§. 6.

Leges, et quid probent?

Quod primum igitur ad leges attinet, quae thesū prolatam directe probare dicuntur, illae neutiquam ita sunt comparatae et tam clarae, ut ex iis regula certa consuet. Quod et ipsi illius defensores consententur *) ideo ad analogicas rationes confugientes, Attamen non irriti laboris videtur, praecipuas earum recensere et inquirere, an et quid probent? Atque huc refero *L. 54. D. de iudiciis (V. 1.)* ita se habentem: *Per minorem causam maiori cognitioni praecidium fieri non oportet: maior enim quaestio minorem causam ad se trahit.* Sed haec lex, quamquam primo ad-

*) LEYSER sp. 478. med. 9. SALGADO DE SAMOZA P. I. c. 4.

spectu clara, nihilominus ambigua est et obscura. Non enim patet, quae sit maior et quae minor causa; nec quid verba; cognitio et quaestio, sibi velint, nec utrum ad concursum applicari queat lex, cuius contrarium tamen ex sequentibus apparebit. Obscuram hanc esse legem et minime sufficientem inde quoque probatur, quod solus SALGADO DE SAMOZA illam alleget 1) et tantum semel. Praeterea et in casibus concursui similibus usu est desinita, etiam si concedere velimus, maiorem causam esse illum processum, a cuius decisione minorum actionum definitio pendeat. Exemplum argumenti sit. Quis enim defendet, illud forum, in quo de valore testamenti cuiusdam agitur, etiam ceteras actiones ex testamento contra heredem scriptum ad se trahere? Nemo certe! Nec IRVNEMANNVS in commentario ad hanc legem has difficultates tetigit et removit. Altera lex, ad quam MEIVVS provocat 2) et quae huic iungenda, est L. 12. D. de reb. auct. iud. possid. (XLII. 5.) his verbis concepta: *Cum unus ex creditoribus postulat, in bona debitoris se mitti: quaeritur utrum solus is, qui petit, possidere potest, an cum vnus petit, et praetor permittit, omnibus creditoribus aditus sit. Et commodius dicitur, cum praetor permiserit, non tam personae solius petentis, quam creditoribus et in rem permittit; sed aliquid ex ordine facit, et ideo ceteris quoque prodest.* Sed quisque perspicit, ex hac lege directam probationem nullo modo colligi posse. Et si quam analogicam continet rationem, certe admodum infirma est, nec ad probationem sufficit.

Quum

1) P. I. c. 3. n. 4.

2) Parte 8. Dec. 158.

Quum enim iubet, uno creditore immisso ceteros quoque creditores immisos censendos esse, exinde non aperte sequitur, illos oportere in foro datae immisionis ius suum persequi. Potius ut beneficium iis concessum habendum est, cuius usus penes ipsos stat, ad quem autem cogi nequeunt, et quod verbis: „creditoribus omnibus aditum esse — permissum esse — illis prodesse“ exprimitur.

§. 7.

C o n t i n u a t i o.

Accedam ab aliam legem, scilicet *L. 10. C. de iudiciis (III. 1.)* sequentis argumenti: *Nulli prorsus audientia praebeatur, qui causae continentiam diuidit, et ex beneficii praerogativa id, quod in uno eodemque iudicio poterat terminari, apud diversos iudices uoluerit ventilare: poena ex officio iudicis imminente ei, qui contra hanc supplicaverit sanctionem, atque alium super possessione, alium super principali quaestione iudicem postulaverit.* Sed haec quae lex multis difficultatibus ad thesin probandam laborat. Primo enim non constat, quid vno eodemque iudicio intelligatur, vtrum instantia an forum? In connexionem quidem primum instantia, ex subsequenti vero forum significari videtur. Inde ad minimum oritur ambiguitas quaedam. Deinde in applicatione ad concursum nullo modo probat, concursum ad se trahere actiones alibi iam iam iure institutas, sed potius affirmat, causam in eo iudicio, ubi semel sit instituta, esse terminandam. Praecipue denique legis determinatio ad continentiam possessorii et petitorii in eodem foro ordinandam restricta videtur, quum *L. 2. Cod. Theodos. de iudiciis*

C

(II. 18.)

(II. 18.) ex qua supra relata lex desumpta est, generalioribus concepta sit verbis, determinatamque minetur poenam, „quintae scilicet „portionis aestimationis rei integrae a).“ Quare Iustinianum illam corrigere et emendare voluisse, credibile est. — Huic legi subiungenda videtur *L. 61. D. de iudiciis (V. 1.)* quam SALGADO DE SAMOZA citat b) haec verba continens: *Solemus quidem dicere, id venire in iudicium, de quo actum est inter litigantes. Sed Celsus ait, periculose esse, ex persona rei hoc metiri, qui semper, ne condemnetur, hoc dicit, non conuenisse. Quid ergo? melius est dicere, id venire in iudicium, non de quo actum est, ut veniret, sed id non venire, de quo nominatim actum est, ne veniret.* Attamen haec lex, quamquam quoad ipsam decisionem aliquantulum obscura, primo adpectu iam ostendit, analogiam, si qua adest, illius ad concursum, omnino dubiam esse. De eo enim decisionem (iudicium) non ferendam esse iubet, de quo nominatim actum est, ne in iudicium veniret. In concursu inde sententia non ad controversias nominatim exceptas extendenda est. Quae consequentia magis contra thesin probandam, quam pro illa militat. Recensendum adhuc superest *cap. 3. de rescriptis in 6. (I. 3.)* his verbis instructum: — — *Decernimus, ut si quis contra alium plures personales mouere voluerit quaestiones, non ad diuersos iudices,*

a) Liceat hanc legem quoad passum concernentem referre. Si quis contra hanc supplicaverit sanctionem, atque alium super principali quaestione iudicem postulaverit, ut rei, quae perebatur, integra aestimatione subducta, quintam portionem Reipublicae eius civitatis inferat, in cuius finibus res de qua agitur, constituta est.

b) l. c.

iudices, sed ad eodem super omnibus huiusmodi quaestionibus litteras studeat impetrare. Qui vero contrarium fecerit, omni commodo careat litterarum; nec processus habitus valeat per eadem, reo, si eum per ipsas citauerit vel fatigauerit, in expensis legitimis condemnandus. Sed etiam haec lex tantum de continentia non diuidenda loquitur, si vnus creditor contra vnum debitorem pluribus actionibus experiri velit. Praeterea verba: *ad eodem*, dubiae sunt interpretationis; nec valet lex de actionibus iam pendentibus, quas concursum ad se trahere contendunt. — Superfuit adhuc nonnullae leges minoris momenti, quas thesios defensores allegant c), quarum tamen recensio non necessaria videtur. Ex supra relatis iam apparet, quam manca sit probatio legalis, ad summum eo se exferens, vt post motum concursum omnes actiones, ad satisfactionem ex bonis praesentibus tendentes, in foro concursus vniuersalis instituendae sint, quod quidem iam supra vt nou controuersum concessi. Minime vero ex iis constat, concursum esse iudicium vniuersale, et qua tale omnes actiones alibi pendentes et concursus particulares ad se trahere, in eo statu, quo fuerunt tempore moti concursus.

§. 8.

Argumenta et rationes analogicae.

Progrediendum inde erit ad ceteras a defensoribus adhibitas rationes ac fundamenta analogica, eorumque analysim. Atque haec

ratio-
c) L. II. §. I. de Iurisdictione (II. I.) L. 5. §. 2. de heredit. petit.
(V. 3.) L. 8. §. I. de liberali causa (XL, 12.) c, fin. X. de
re scriptis (I. 3.)

(2. V.) Act. Rom. de Q. 2. I. C 2

rationes, licet maioris sint ponderis, magisque naturae concursus respondeant, tamen nequam sufficiunt ad probandam regulam generalem, concursum omnes actiones alibi pendentes, pariter atque processus particulares ad se trahere, sed hoc tantum confirmant, executionem sententiarum alibi latorum contra communem debitorem, quatenus ad satisfactionem ex bonis tendunt, in ipso concursu foro petendam esse. Quod quidem singularis rationum expositio ostendet, paucis nunc proponenda. Inter quas eminet illa, quam praecipue SALGADO DE SAMOZA ^{d)} multa eruditione demonstrare studet, huius argumenti: In concursu communis debitor omnibus cedit bonis, et vniuersum dimittit patrimonium, omniaque in creditores transfert iura. Cedit inde vniuersitatem bonorum, ex qua oritur vniuersale iudicium, quod efficit, ut omnes actiones creditorum spectantes in foro concursus ventilandae et ad illud trahendae sint. — Tantum vero abest, ut haec ratio sufficiat ad probandum, quae probari debent, ut potius adfit vera petitio principii, dum probatum fuit, ex cessione vniuersi patrimonii oriri iudicium vniuersale, omnes actiones ad se trahens, quod adhuc erat probandum. Nec exempla ab hereditate et peculio desumpta congruunt, nec quae ex his deduxit legibus allegatis confirmantur ^{e)}. Ne dicam tot concursus existere absque cessione bonorum; quare hoc fundamentum tantum de illis concursibus valeret, ubi cessio interuenit, nec ad omnes regula tradita foret applicanda, quod tamen absurdum. — Altera ratio, quam idem auctor aliique citant, haec est; Finis primarius concursus eo tendit, ut omnia bona

^{d)} in Labyrintho Creditorum Parte I, Cap. 3. seq.

^{e)} L. 50. D. de petit. hered. (V. 3.) L. 8. D. de inoff. test. (V. 2.)

bona debitoris praesentia inter omnes eius creditores ex ordine legali seu prioritare, ut dicunt, distribuuntur. Quae quidem prioritas discutienda et determinanda est, dum omnes creditores iura sua ad haec bona nunc communia deducunt ac specialia iura praelationis demonstrant. Fieri enim aliter non potest, ut iusta ac certa prioritatis feratur sententia, nisi omnes simul in unum iudicium concurrant creditores, et ab uno eodemque iudice omnium perspiciantur iura. — Vera haec utique sunt, quatenus illa iura creditorum, satisfactionem ex bonis communis debitoris respiciunt, quare iam initio paragraphi concessi, executionem sententiarum alibi latarum huc tendentium in foro concursus simul petendam esse. Ast sententia prioritatis non tamen statim post initium concursus, vel emissam citationem edictalem fertur, sed tamdiu retardatur, quamdiu de veritate et quantitate debiti non constat; hinc ipsum argumentum remissionem litium alibi pendendum, quamdiu veritas et quantitas ibi non sunt determinatae, postulare mihi non videtur. Quin immo tam multae supersunt actionum et processuum species, huc minime referendae, quarum recensum infra in applicatione ad regulam traditam inuenies. Praeterea concursus solummodo bona praesentia afficit et de iis tantum praecclusio valet. Creditori non liquidanti inde in bona post concursum a debitore communi acquisita regressus manet, salvo beneficio competentiae *f*). In illius ergo arbitrio est, utrum liquidare velit, nec ne.

§. 9.

f) L. I. C. Qui bonis cedere possunt (VII, 71.)

Continuatio.

Aliud argumentum. Ex concursu oritur communio omnium creditorum, omniumque par fit conditio, ita ut unus praeripere non debeat ceteris creditoribus, et is, qui post bona possessa debitum suum recepit, in portionem exaequandam vocandus fit g). Bonorum vero communium diuisio est finis concursus, ideoque certant creditores quasi iudicio communi dividendo, quod ex sua natura individuum est et inseparabile, atque hinc omnes actiones alibi pendentes ad se trahit. — Cui quidem rationi opponendum videtur, illam nil magis probare, quam supra nominata. (§. ant.) Communio enim se exferit tantum circa bona distribuenda in satisfactionem creditorum, minime vero circa personales praestationes debitoris. Nec exemplum a societate desumptum quadrat. Actio enim communi dividendo praepositum condominium h), quod creditores non acquirunt i), nec admittit actiones ex iure personali ortas k), quae tamen in concursu praecipue in computum veniunt, nec creditores fiunt socii, et ne litis quidem consortes, uti recte observavit GMELIN l). Fac ergo hoc exemplum convenire, et concursum efficere societatem, tamen adhuc foret probandum, ex

g) L. 6. §. 7. D. Quae in fraudem credit. (XLII. 8.) GMELIN, von materiellen Concurs §. 9.

h) L. 4. pr. D. Communi dividendo (X. 3.)

i) L. 4. C. Qui bon. ccd. poss. (VII. 71.) L. 3. D. de cess. bon. (XLII. 3.)

k) HELFFELD Iurispr. for. §. 737. in fine.

l) l. c. §. II.

societate oriri iudicium omnes actiones etiam alibi institutas ad se trahens, quae vero probatio omnino difficilis videtur. — Ad alterum accedam argumentum ALV. OVICI ^{m)} et GMELIN ⁿ⁾ aliisque prolatum et defensum. Concurfus, inquit, efficit connexitatem et continentiam causarum; Leges vero saepius iubent, causas connexas non dividere sed in eodem ventilare foro; Proinde etiam in concursu omnes actiones cum concursu et per communem debitorem connexae pertractari et decidi debent, et alibi pendentes processus ad concursum sunt trahendi. — Sed quis non videt, heic mutationem adesse elenchi, saltumque in demonstrando esse commissum? Concurfus enim tantum bona communis debitoris afficit, actionesque satisfactionem ex iis respicientes facit connexas. Quomodo inde affirmari potest, omnes actiones cum concursu et per communem debitorem connexas, ad concursum esse trahendas, si iam alibi pendent, quum leges tantum de actionibus instituendis, in quibus connexitas iam adest, loquantur, apud institutas vero connexitas per motum concursum postea superveniat. Multae enim supersunt actiones, quae quamvis connexae, tamen ad bona non pertinent, vel quarum connexitati privilegium obstat. Et licet leges commendent et iubeant, actiones connexas in eodem foro instituere, tamen non simul praecipiant, actiones iam alibi pendentes ob supervenientem connexitatem ad idem forum trahere. Hoc casu enim connexitas, ut dixi, per motum concursum supervenit. — Iam ad aliam progrediendum erit rationem, quam assert MEVIVS ^{o)}: Eximit concursus debitorem specialibus actionibus, surrogat

^{m)} Einleitung zum Concurf-Process cap. I. §. II.

ⁿ⁾ l. c. §. 27. in decisionibus Parte 8. dec. 158.

rogat in eius locum corpus creditorum et quem constituunt curatorem bonorum, bona omnibus facit communia et litem communem, Speciales inde actiones alibi motae sunt sistendae, et ad forum concursus remittendae. — In quo vero argumento consequentiam legitimo modo factam esse dubito, quum in praemissis de institutendis, in conclusione vero de institutis actionibus sermo sit. Interea hoc totum argumentum hac lege concedere possum, dummodo specialibus actionibus eae instituendae, quae ad satisfactionem ex bonis tendunt, intelligantur, nec lites alibi iam pendentes sistendas esse contendatur, sed tantum earum remissio, ad exequendam sententiam alibi latam, ad forum concursus requiratur. Quas omnes restrictiones etiam intellexisse MEVIUS ex contextu videtur, quamvis cum illo haud consentire queam in eo, quod actiones alibi institutae moto concursu sistendae et ante latam decisionem remittendae sint ad forum concursus.

§. IO.

Continuatio et Conclusio inde derivata.

Nec minus notatu dignum videtur sequens argumentum. Est generalis aequitatisque respondens regula: Nemo cum damno alterius locupletior fieri debet, nec inter plures aliquid in praesudicium tertii valide agi potest. Iam si permetteretur unicuique, ius suum praestationemque sibi debitam singulari processu in alieno foro exigere, moto iam concursu; facilius eveniret, ut iudex non omnium singularum, quae sunt inter creditores, relationum gnarus, alterum alteri praeferret, atque ita in praesudicium ceterorum creditorum ageret. Quod tamen sedulo euitandum est, quo tutius

omnia

omnia bona ex ordine legali inter creditores distribuuntur. Ad quem finem obtinendum omnino inferuiet, particulares processus sistere et ad concursum ipsum remittere. — Sed haec ratio ex probabilitate desumpta facile refelli potest. De praedicio enim, quod bona, non quod personam debitoris spectat, est heic tantum sermo, quod tamen moto concursu nullo modo inferri potest. Statim enim post initium concursus a iudice conficitur ob- et consignatio iudicialis, et constituitur curator bonorum. Quo facto omnes alterius iudicis in haec bona praesentia exstantia impediuntur ordinationes, nec quidquam in praedicio et damnum ceterorum creditorum fieri potest. Opus perinde non est, vt processus alibi pendentes sistantur, atque ad forum concursus remittantur, eoque litispendentia turbetur. — Superfunt adhuc nonnullae minoris ponderis rationes, quarum quidem recensio, etsi superuacanea videtur, tamen ex illis vnam eligere et heic subiungere liceat. Concursum nempe efficere talem credunt praeventionem et litispendentiam, vt non solum omnes actiones debitorem spectantes in ipsius foro instituendae sint, sed etiam alibi motae sistantur et ad concursum trahantur. Verum enim vero iam supra largitus sum, omnes actiones ad satisfactionem ex bonis debitoris tendentes post decretum concursus in eius foro esse instituendas et de iis non esse heic sermone, vt et executionem sententiarum in eundem finem alibi latarum tunc esse petendam in foro concursus. Hoc autem argumentum eiusdem, nedum maioris est ponderis ac reliqua supra memorata. Praeuentio enim et litispendentia se exferit tantum contra processus adhuc instituendos, minime vero contra iam pendentes; insuper tantum afficit hoc loco bona debitoris, nec ad alias extendi potest

D

actiones.

actiones. — Ex quibus propositis omnibus tandem elucere videtur, etiam haec argumenta analogica non sufficere ad probandam regulam propinatam, concursum vniuersalem, qua iudicium vniuersale ad se trahere omnes processus alibi pendentes, nec minus concursus particulares in eo statu, quo fuerunt tempore moti concursus.

§. II.

Rationes regulae contrariae.

Quae cum ita sint, potius sententiam regulae contrariam defendere, vel saltem ipsam valde restringere malle regulam. Quae me ad hanc commouerunt opinionem tuendam rationes, paucis iam sequentibus proferam. Primum enim mihi non constare videtur de via, qua remissio processuum alibi pendentium ad iudicem concursus efficienda sit. Omnia enim media, a Ictis in hunc finem proposita non sufficiunt. Illam certe opinionem, quam fouet LEYSER p), sola nempe edictali citatione effici, vt omnes processus alibi pendentes sistantur et ad forum concursus remittantur, nemo probabit. Quomodo enim iudex alterius iudicis competentiam sola citatione edictali turbare potest? Et quis iudex vnquam ob citationem edictalem alterius, lites coram suo foro ventilatas remittit citanti? — Nec minus causae inhibitio et auocatio huic inferuit scopo. Vtraque enim tantum a iudice superiori ad inferiorem decerni potest, minime vero a concurrentibus et inter se aequalibus. Quare hoc non in omnibus processibus et concursibus applicationem inueniret, sed tantum in iis, qui apud iudicem superiorem ventilantur. Pari ratione litterae requisitoriales a LVDOVICI q)

p) sp. 478. med. 9.

q) l. c. cap. I. §. 4.

et SALGADO DE SAMOZA ^{r)} suggestae, non omnino habiles videntur. Obstat enim illis naturalis regula, litem sibi ad finem esse perducendam, ubi semel coepta est, a qua tamen quam minimum esse recedendum, defensores thesors ipsi fatentur ^{s)}, et a qua fere in nullo alio capite iurisprudentiae receditur. Quin immo litem in eodem foro non continuaturus ad hoc cogere, et refusione expensarum puniretur. Cur igitur, non solum absque iustis rationibus et absque vlla utilitate, sed etiam cum magno incommodo ab hoc principio indubitato discedamus? Nam si etiam secundum concessio (§. 8.) executio sententiae bona respicientis et alibi latae, in foro concursus est petenda, non video tamen, cur non decisio alibi de veritate et quantitate debiti impetranda sit, quae, si in ipso foro concursus esset decernenda, ad concursum pluribus ambagibus innodandum inferiret. Est enim concursus processus summarius, a quo ex naturali indole omnes ambages et res non pertinentes sunt removendae, omnia vero media contrahendae liti inferuentia sunt arripienda ^{t)}. Litis alibi contra debitorem instructae decisio est vero medium maioris litis in concursu restrictionis, quatenus circa determinandam veritatem et quantitatem praetensi obiecti litis versatur. Quae quidem determinatio alias in concursu foret instituenda. Nec negari potest, iudicem non tam multis litibus occupatum et causam ab initio dirigentem, illam citius et melius dirimere posse, quam iudex, cuius animus multis aliis, difficilioribus et maioribus causis

^{r)} l. c. Parte I. cap. 5.

^{s)} CLARROTHS summarische Prozesse §. 297.

^{t)} Clem. Saep. de verbor. Signif. (V. II.)

in concursu solitis, distrahitur. (Et ponamus, processum particularem esse remittendum, tamen in illo nihil mutandum foret, sed in eo statu manere et continuari deberet, quo fuit in foro speciali; concursus enim subsequens non tollit ius antea quaesitum ^{u)}). Quae nam ergo utilitas ex hac turbatione litispendentiae redundaret? Quare ab illo principio, litem in foro pendente esse finiendam, absque iusta ratione recedere volumus? — Praeterea particulares concursus in alieno territorio moti numquam remittuntur, nisi adsint mutua pacta, illud determinantia ^{v)}. Obstant etiam leges germanicae ^{w)} et privilegia de non euocando in iisdem fundata, nec ad statum Germanici Imperii applicari potest haec remissio causae specialis ad forum concursus vniuersale. Tandem etiam ratio, a regula tradita recedendi, esse videtur, quod tam multis subiecta sit exceptionibus. Quas singulas nunc lustrare et determinare tam instituti quam obiecti est. Qua de causa optimum erit, regulam controuersam ad singula processuum genera applicare et inquirere, an et quatenus vel valeat, vel deficiat?

§. 12.

Applicatio regulae ad processum actiuum.

Primum obuenit processus actiuus, in quo debitor actoris vices sustinet, et vbi plane non dubium est, quin regula praetensa in totum fallat. Siue enim ipse agat communis debitor, siue cura-

tor

^{u)} ART. FABER in Cod. lib. 6. tit. II. def. 2. n. 4.

^{v)} STRUBEN in den rechtlichen Bedenken I Band, 118 Bed. 5. Band, 27 Bed. ab ENGELBRECHT in Observat. for. Obs. 35.

^{w)} Capitulatio nov. art. I. §. 8.

tor bonorum, vel mandatarius communis creditorum nomine contra alium, omnes actiones cuiuscunque generis sint, in foro rei instituendae, et institutae persequendae sunt. Recedi enim nequit ab illo principio indubitato, actorem oportere, sequi forum rei *x*), quod et omnino in concursu valet *y*), et proinde reus in proprio foro est conueniendus, ibique executio expectanda, si contra reum est pronunciatum. Si e contrario absolutio et forsitan ipsa condemnatio actoris in expensas est secuta, moto concursu executio sententiae in foro concursus requirenda quidem, ast simul cum concursu est ventilanda. Eadem executio etiam locum haberet, si reus absolueretur et actor communis in expensas condemnaretur; quo tamen casu, victor concursui non immiscendus, sed extra eum solutio ipsi praestanda esset. Complexus enim creditorum tunc pro persona habetur morali, iudici concursus subiecta, et hae expensae sumptibus concursus connumerantur *z*). Quid autem, si reus eodem vitur foro, quo ventilatur concursus? Ne tum quidem causa concursui immiscenda, sed *lis separato* processu dirimenda est. Neque quidquam refert, vtrum actio ad augmentum massae, an ad alium finem tendat. Pari ratione communis debitor prouocatus, forum prouocantis sequi debet. Prouocatio enim est medium praeparatorium, quod in ipsius prouocantis foro adhibetur,

x) L. 2. C. de iurisd. omn. iud. (III. 13.) L. ult. C. vbi in rem act. (III. 19.)

y) CLAPROTHS ordentliche Prozesse §. 101. n. VIII. et summarische Prozesse l. c. BOEHMERI Introductio in Ius Digestorum L. 42. T. 5. §. 17. LVDOVICI l. c. §. II.

z) GEMELIN Ordnung der Gläubiger bey dem Gantprocess cap. 2. §. I.

nec cum principio, actorem forum rei sequi debere, pugnat, sed illi potius respondet a).

§. 13.

Applicatio ad processum passivum,

A.) actiones reales respicientem.

Iam ad alterum processuum genus accedo, de quo praecipue in quaestione nostra sermo est, et quem, qui thesin defendunt, intelligere videntur, processum nempe passivum, ubi debitor communis rei personam gerit. Qui quidem processus passivus, quamquam primo aspectu regulae saepe dictae plenum locum dare videtur, tamen curatori disquisitione instituta, in totum fere ab ea recedit. Atque heic antea monendum est, quaestionem tantum esse de litibus in aliis foris, praecipue concurrentibus domicili, iam pendentibus. Non respicit ergo eos, qui in ipso foro concursus ventitantur processus et ad satisfactionem ex bonis tendunt, quique simul cum concursu petrandi sunt. Ita quoque in memoriam reuocanda videntur, quae supra (§. 8.) concessi, executionem nempe sententiarum alibi latarum contra communem debitorem in ipso concursu esse petendam, quatenus in ea satisfactio ex bonis urgeatur. Quibus praemissis controversia haud difficile dirimi et determinari poterit, si processum passivum ad actiones reales, personales et mixtas applicamus. Iam ergo primum de realibus. Omne ius reale in regula ius separationis efficit, vi cuius actio inde nascens concursui immisceri non debet, nec res quam afficit, ad eum trahi potest

a) CLAPROTHS summarische Prozesse §. 271.

potest *b*). Et e natura cuiusvis actionis realis elucet, saepe consilii esse, eandem non in foro instituire domicili, multo minus alibi pendentem ad forum trahere concursus. Prima species harum actionum rei vindicatio, praesertim praedii immobilis certe, multo melius in foro rei sitae instituitur, quam in vlllo alio foro, quum in actionibus realibus praecipue hoc forum obtineat *c*), ibique hac actiones ventilari possunt, licet alibi domicilium aut forum privilegium possessoris sit *d*). Quum praeterea lis etiam in foro concursus, separato tamen processu dirimenda foret, nescio, cur causa iam pendens, ante decisionem ad forum concursus remitti debeat, praecipue si forum est simul concurrens domicili. In foro rei sitae vero sine ulla dubitatione, litem ad finem vsque pertractandam et executioni inhaerendum esse, constat, sive pro creditario, sive contra ipsum sit pronunciatum. Pono autem hoc casu, forum tam rei sitae quam concurrens domicili, differre a foro concursus, neque ei subordinatum esse, neque acta haecenus ventilata ad forum concursus iam esse remissa. Idem valet de servitutibus et aliis iuribus singularibus realibus. Si de iis constat, nec in dubium vocantur, non opus est, vti recte docet GMELIN *e*) vt de iis agatur in concursu, quia vt rei inhaerentes in quemlibet transeunt rei possessionem. Si vero de iis lis iam pendet, vel actione confessoria vel negatoria, vsque ad finem ibi ventilanda et decisio expectanda est,

quod

b) GMELIN Ordnung der Gläubiger bey dem Gantprocess, cap. I. §. 16.

c) L. ult. C. vbi in rem actio (III. 19) L. 38. D. de iudiciis (V. 1.)

d) HELLFELD in Iurispr. for. §. 519. CLAPROTHS ordentliche Process §. 106.

e) l. c. §. 4.

quod quidem ampla probatione indigere non videtur *f*). Annui reditus e re quadam iure reali, non pro re ipsa, praestandi, e. g. ex iure hereditario, quoque a quolibet rei possessore petuntur, et si res concursui sunt immixtae, e massa durante concursu sunt solvendi *g*). Quod etiam valet de fructibus, e re in solum data percipiendis, quippe quae omnes res ad concursum trahi nequeunt *h*). Priores enim cum onere reali redituum ex illis praestandorum in communem debitorem transferunt, posteriores vero ad corpus bonorum referri nequeunt, quoniam per adsignationem, priusquam concursus oriretur, in patrimonio debitoris esse desierunt. Eodem modo ex iure hereditario ius separationis oritur *i*). Hereditatis petitione enim verus heres hereditatem, vel totam vel eius partem quotam vindicat iure reali ab eo, qui illam pro herede vel possessore possidet. In foro rei sitae ideo recte instituitur, ibique praecipue decisio est petenda, et si hoc a foro domicilii differt, non ad illud tamquam forum concursus, lis est remittenda. Curatori determinatione opus est, in actione pignoratitia maioribus difficultatibus laborante. Debitori, pignus datum a creditorio repetenti, si modo satisfactionem debitam praestiterit, procul dubio ius est separationis *k*), quod et competit ei, qui iam verum pignus, quum debitor communis rem acquireret, habuit, vel in venditione rei sibi domi-
nium

f) CLAPROTHS summarische Prozesse §. 347.

g) HARPRECHT in Diss. Ius contractus vitalitii in concursu Creditorum §. 20. seq.

h) LEYSER spec. 479. med. 8. et 9.

i) Ius separationis mihi hoc paragrapho et in sequentibus est ius separatum actionem extra concursum instituendi.

k) L. 9. §. 3. 4. 5. L. 13. D. de pignoratitia actione (XIII. 7.)

nium et hypothecam referuauit ^{l)}. Creditor vero, pignus verum possidens, retentione illius se tueri nequit, nec instar domini eo uti, sed illud ad corpus bonorum remittere, et satisfactionem inter ceteros creditores petere debet, ^{m)} nisi jura particularia aliud statuant. Ex quibus omnibus tantum colligere licet, omnem actionem realem producere jus separationis in concursu. Quodsi vero jam in ipso foro concursus res vindicanda a processu illam respiciente separari debet, eo magis principium, litem ibi finiendam esse, ubi semel coepta, observandum est, praecipue si in foro, ab isto concursu diverso, vel rei sitae, vel domicilii pendet, et hoc ob varias rationes foro concursus praefendum est. Ideoque et in processu passivo ratione actionum realium, remissionem litium alibi pendentium quoque non faciendam esse, satis evictum videtur.

§. 14.

Applicatio ad processum passivum

B) respectu actionum personalium et

C) mixtarum.

Verum etiam si actiones reales alibi pendentes ad forum concursus trahi nequeunt, tamen regula tradita in actionibus personalibus et mixtis valebit? Has enim defensores theses praecipue intel-

^{l)} CLAPROTHS *summarische Prozesse* §. 388. lit. H. ligunt,

^{m)} GMELIN l. c. §. 7. Alias haec quaestio est admodum controversa, et ideo conferri merentur, quae habet MÜLLER in *promtuariorio juris novo*, voce *Concursus Creditorum* n. 66. longa serie exposita.

ligunt, et accurate loquentes regulam ad eas restringunt. — Huius autem contrarium affirmare et quantum potero deducere, in animo mihi est. Actione enim personali petitur praestatio vel facti vel rei cuiusdam. Si prius, et actione mere personali agitur ad factum praestandum contra communem debitorem, certe lis nullo modo ad forum concursus trahi poterit, sed interdum in alio foro, licet ne concurrens quidem sit domicilii, instituenda erit. Fingas casum, advocatum quemdam accepisse summam pecuniae, ad ventilandam litem pro altero in alio foro, et jam initium fecisse obligationis susceptae adimplendae. Nunc bonis labitur et pecuniam dans postulat continuationem suscepti processus. Nonne in foro, ubi illa lis ventilatur, agendum ipsi erit, licet illud non sit forum concursus vel concurrens domicilii? ⁿ⁾ Et ita omnes personales actiones ad facti praestationem tendentes in alio foro competente inflitui possunt, nec ad forum concursus trahuntur, nec citatione edictali et praeclosure amittuntur ^{o)}. Concursus enim respicit tantum bona debitoris et satisfactionem ex iis redundantem, actiones mere personales vero magis personam debitoris tangunt et factum ab eo praestandum. Neque, si non solum factum, sed etiam praestatio eius quod interest petitur, et processus ideo iam alibi pendet, remissio ad forum concursus necessaria est. Potius aestimatio eius quod interest in foro litis pendentis facienda, et haec postea in ipso concursu est petenda. Quid autem de personis privilegiatis praestationibusque ab iis exigendis valeat, infra pluribus exponam. —

Sin

ⁿ⁾ Confer. MEYER P. I. Dec. 234, peculiari decisione hunc casum determinans.

^{o)} LEYSER *l. p.* 490. *med.* 4. CLAPROTH I, c. §. 347.

Sin vero actione personali agitur ad rem promissam consequendam, etiam processus in alio foro pendens ibi permanere debet, et sententia de debito exigendo illic est ferenda. Executionem vero huius decisionis in foro concursus petere licet. Rationes cur etiam hoc casu a regula tradita et communi opinione illam defendente recedam, iam in antecedentibus adduxi. Ostendi enim, nec leges nec argumenta sufficere ad probandam thesin propositam, sed potius iustas rationes et principia indisbitata obstantia adesse, cur non concedendum sit, processus particulares alibi pendentes ad forum concursus trahi in eo statu, quo fuerunt tempore moti concursus. Si ergo haec regula praetensa in actionibus personalibus negari poterit, eo minus in actionibus ex iure reali et personali mixtis valebit. Quarum species sunt praecipue, quae ex iudiciis diuisoriis et in genere ex administratione oriuntur actiones, tam iure reali ad diuisionem et restitutionem rei, quam personali ad rationes reddendas et damna data resarcienda tendentes *p*). Quas omnes etiam alibi iam pendentes non ad forum concursus remittendas esse opinor, sed si ex iis reparatio eius quod interest peti poterit, huius aestimationem in foro litis pendentis faciendam, de illius executione autem in foro concursus agendum esse.

§. 15.

*Applicatio ad processum ex conuentione
 et reconuentione mixtum.*

Quibus praemissis reliqui casus facile decidi poterunt, nec iis longius moror, quae supersunt, generibus processuum. Interim

prae-
p) §. 20. Inst. de Actionibus L. 28. et 37. §. I. de O. et A. (XLIV, 7.)

praecipua, et in quibus adiuuantia obueniunt principia adhuc erunt referenda, ad absoluendam eo perfectius disquisitionem, quatenus regula vel in totum vel in tantum fallat. Accedam igitur ad processum ex conuentione et reconuentione mixtum. Reconuentionio inuoluit prorogationem fori, vt dicunt necessariam, vi cuius is, qui alterum actione persequitur, in eodem reconuentioni subiicitur foro *q*). Est ei porro effectus simultanei processus, ita vt eodem tempore, processu et foro, haec reconuentionio ventilari debeat *r*). In applicatione vero ad regulam in controuersiam vocatam, si nempe lis iam in alio, quam concursus foro pendet, duo distinguendi sunt casus, alter si debitor communis actoris et reconuentioni vices gerit, alter si personam rei et reconuentionis sustinet. Priori Casu, certe nemo dubitabit, litem in foro quo pendet esse persequendam. Adfunt enim indubitata iuris principia saepius citata, actorem sequi debere forum rei, et pati, vt ipse in eodem reconuentioni foro; quae principia litispendentiam ob superuenientem in alio foro concursum turbari vetant. Posteriori casu vero, quum scilicet debitor partibus rei et reconuentionis fungitur, idem valere existimo. Adest enim vera praeuentionio, et obtinet principium saepius memoratum, litem ibi finiendam esse, vbi semel est coepta. Praeterea hoc casu magis in fauorem debitoris reconuentionio applicatur, quam in fauorem actoris, quum ipsi liceat in proprio foro agere, etsi non sit forum concursus, quod semper sere pro commodo habetur. Iam si vno aut altero casu contra debitorem sententia est lata, et eius

q) L. 14. C. de sentent. et interlocut. (VII. 45) L. 22. D. de iudiciis (V. 1.) L. 11. §. 2. D. de iurisdic. (II. 1.)

r) Nov. 96. c. 2. §. 1. c. 1. X. de mutuis petit. (II. 4.)

executio ex bonis est petenda, haec ad forum concursus remitti et in ea vna cum concursu procedi debet; si vero bona non afficit executio, concursui quoque immiscei nequit, sed a iudice decedente est exequenda. Sententiam quoque in hoc genere processus pro communi debitore latam exsequitur iudex competens, nec in eo cessio bonorum ullam producit mutationem. Neque ius de non euocando huic obstat reconuentioni, vti recte obseruat MEYERUS *) et in his terris expressa lege sancitum est †).

§. 16.

*Subiungitur quaestio:
an sola professio debiti, fori competentiam
ad reconuentionem fundet?*

Liceat hoc loco paululum inquirere in quaestionem admodum controuersam, et quamvis haud raro obueniat, tamen adhuc nusquam enucleatam. Est enim lis, vtrum sola debiti professio in concursu post emissam citationem edictalem adeo fori competentiam fundet, vt contra profitentem in foro concursus reconuentione ab auctore communi agi possit, nec ne, ideoque exceptioni fori incompetentis locus dandus sit? Quae ab utraque parte proferruntur argumenta haud parvi sunt ponderis. Pro affirmante enim militat, quod creditores in omnia iura et obligationes debitoris succedant, atque hinc personam debitoris gerant, et eorum nomine actor

*) Ad Ius Lubecense Lib. 5. Tit. 3. Art. 4. n. 23.

†) Ordinatio iudicii aulici et provincialis P. 2. Tit. 20. §. 1. Ordinatio Cancellariae Güstrow. P. 2. Tit. 20. §. 1.

actor communis agat. Porro hanc sententiam tueri videtur connexitas causae, fundamentum reconventionis continens; quodque prorogatio fori ad effectum reconventionis instituendae per solam insinuatam citationem efficiatur, cum haec alias iam praeventionem et litispendentiam pariat ^{u)}, et huius locum in casu praesenti citatio edictalis teneat ^{v)}. Nec desunt Doctores sententiam hanc amplectentes ^{w)}. Privilegium quoque de non evocando huic opinione haud repugnat, quum neque reconventionem impediatur, neque connexitatem causarum turbet ^{x)}. Attamen quae ab altera parte negante iactantur rationes, maioris momenti esse videntur, ita ut illam sententiam sequi mallet. Re enim accuratius considerata, notionem reconventionis nullo modo ad casum praesentem quadrare inuenimus, quippe quae mutuam actionem inter eundem actorem, eundemque reum postulat, uti expresse leges iubent ^{y)}. Hi autem non adsunt, sed reconueniens et reus sunt diversae personae. Professio enim debiti, quae actionis loco adsumitur, solummodo contra debitorem facta est. Reconueniens vero est actor communis, creditorum nomine agens, quibus tamen profitens ipse adnu-

^{u)} L. 7. D. de iudiciis (V. I.) c. 19. X. de foro compet. (II. 2.) c. 20. X. de officio et potestate iudicis delegati (I. 29.)

^{v)} WERNER in Observ. for. P. 4. Obl. I. n. 126.

^{w)} BRUNNEMANN processus concursus cred. c. 3. §. 12. ibique STRYCKIVS ad vocem reconventio. BERGER elect. disc. for. T. 6. O. I. n. 5.

^{x)} MEVIUS ad ius Lub. I. c. STRYCK ad LAVTERBACH pag. 282. in MOLLENBECCII thesauro n. 5.

^{y)} L. II. §. I. D. de iurisdictione (II. I.) L. I. §. 15. D. de extraordin. cognit. (L. 13.) tot. tit. X. de. mutuis petit. (II. 4.)

adnumeratur. Praeterea haec reconuentio contra actionem principalem omnium creditorum pugnaret, qui contra semet ipsos agere videri possent. Ex quibus omnibus iam patet, contrariam defendi non posse sententiam. Non sufficit enim semper aliqualis connexitas ad effectum prorogandae iurisdictionis, sed expressa legis definitio ad hunc finem requiritur. Nec sola confessio debiti talem efficit prorogationem fori, qualis ad effectum reconventionis est necessaria, vti etiam citationi edictali hic effectus nullo modo tribui potest, quippe cuius effectus multo differunt ab alia citatione arctatoria, si ordinaria actio praecessit ²⁾. Neganda inde est quaestio, vtrum sola debiti confessio fori competentiam adeo fundet, vt ex ea reconueniendo contra profitentem agi possit. Et ita iudicauit amplissimus quondam ordo Ictorum Bützoviensium anno 1765. in causa actoris communis NEHLSCHER creditorum, contra mercatorem BECKMANN. Interim tamen haec sententia ad solam debiti personalis professionem restringenda erit, minime vero ad actionem aliam vel contra debitorem, vel contra corpus bonorum ipsum, post citationem edictalem emissam in foro concursus motam extendi poterit, quippe in quibus reconuentionem omnino locum habere, opinor.

²⁾ Eiusmodi citatio quidem cum provocacione ad agendum analogica, ex L. Si contendant 28. D. de fideiuss. comparari solet. Tertium quoque comparationis in eo positum videtur, vt finis liquidationis subsequenter ad eandem tendat satisfactionem solutionemque, quae ordinaria obtineri solet actione. Differentia autem adest specifica in defectu rei, qui in privata quidem adest provocacione, in publico autem deficit proclamate, cuiusque vicem nec actor communis nec curator bonorum gerit, quippe qui ambo negotia non debitoris, sed eiusdem creditorum in complexu gerunt.

Applicatio ad processum secundae instantiae.

Iam ad ipsum thema propositum reuertor, tentando regulae praetensae applicationem ad processum remediis tam suspensivis quam deuolutiuis prolatum. Antea autem effectus generales horum remediorum in memoriam erunt reuocandi, qui in eo potissimum consistunt, vt sententiam a viribus rei iudicatae suspendant et efficiant, vt pendente appellatione omnia in eodem statu manere debeant, nec quidquam innouari queat *a)* et si quid in praeiudicium unius fecerit iudex, attentati reus sit *b)*. Remedia inde mere suspensiva, quum per suam naturam in eodem foro maneat, etiamsi interea concursus creditorum vel actoris vel rei ortus sit, ibidem novam efficiunt disquisitionem. Atque etiam in causa appellationis res omnino clara est. Nam in hoc remedio suspensiuo et deuolutiuo remittitur secundum regulam causa ad iudicem superiorem. Litem autem ad iudicem superiorem deuolutam per motum concursum ad inferiorem retrahi posse iudicem, hoc omnibus iustis et analogicis contradicit principiis, et certe nemo affirmabit. Quin immo MÜLLER *c)* opinatur, ipsum debitum, cuius causa in foro appellationis ventilatur, non trahi ad concursum, cui tamen opinioni consentire nequeo. Executio enim sententiae a iudice superiori latae,

a) L. un. D. nihil innovari appell. interpos. (XLIX. 7.)

b) c. 19. X. de iudiciis (II. L.)

c) in promtuariorum voce: Concursus cred. n. 231. Quum vero sibi citam tabulis STRYCKII de debitis ad concursum non pertinentibus, non in promtu mihi non fuit, sola eius allegatio iam sufficiat, absque ulteriori rationum expositione.

latae, simulac bona debitoris respicit, ad forum concursus, licet iudex sit inferior, remitti debet. Nam circa haec bona eius competentia et praeventio est fundata, nec alius iudex post decreta concursus formalia quidquam in praedictum ceterorum creditorum constituere potest. — Sed quaeri posset, num in causa tempore moti concursus in alio foro pendente, et cuius decisio postea facta est, in eodem foro remedium suspensivum vel ipsa appellatio admitti queat? Quam quaestionem utique affirmandam esse, credo. Si enim pro debitore communi pronunciatum est, nihil restat dubitationis, modo generatim gravamina sufficientia quoad materialia adsint. Sed ne tum quidem, quum contra debitorem communem sententia est lata, appellationem vel remedium suspensivum denegari posse, opinor. In foro enim litis pendente quaecumque in determinanda veritate et quantitate debiti versantur, ventilari debent. (§. II) Quae vero determinatio tamdiu non adest, quam res iudicata deficit. Quum praeterea appellatio in ipso concursu locum habeat *d)*, non est, cur non etiam in casu ultimo admittatur. Semper tamen executio sententiae, debitoris bona respicientis, ad forum concursus remitti debet. Ceterum et hic valet, in communi causa ceteris consortibus, in eadem sententia, ob eandem causam individuum condemnatis, unius appellationem proficere *e)*, condemnationem autem illius subsequenter, focis non nocere. *f)*

d) MEVIUS Parte I. Dec. 210. P. 3. Dec. 223. §. 18.

e) L. I. 2. C. Si vnus ex plur. appell. (VII. 68.) L. 10. §. 4. D. de appellat. (XLIX. 1.)

f) L. 3. §. 2. D. de appellat.

§. 18.

 Applicatio ad processum summarium.

Si porro a processu ordinario ad summarium progredimur, ibi etiam inuenimus, fieri non posse, vt lites coram alio iudice pendentes, moto concursu ad hoc forum remittantur. Institutum quidem non est, omnes huius processus species recensere, aut sufficiet in potissimis ostendere, eas sua natura non solum in foro litis pendentis ad finem perducendas, sed etiam interdum in alio esse instituendas et exequendas. Atque heic primum occurrit possessorium tam summarium quam summarissimum. Vtrumque enim in foro rei sitae est instituendum *g)*, nec idem possessorium de eadem re ad plura iudicia trahere licet *h)*, et proinde etiam executio in eodem foro est perficienda, nec ad concursum remittenda *i)*. Neque etiam, quum possessorium in foro rei sitae ventilatur, motus concursus in eo quidquam mutat, sed causa separato processu tractatur. Et quum lex aperte iubeat *k)*, „vt super principali quaestione idem iudex postuletur atque super possessione,“ omnino in eodem foro lis in petitorio erit terminanda. Cuius vero decisio, si cetera debitoris respicit bona, ad forum concursus quoad executionem remitti debet. — Alteri speciei processus summarii, pro-

g) L. un. C. vbi de possess. agi oport. (III. 16.) CLAPROTHS summ. Prozesse §. 29. VINNII selectae quaest. lib. I. c. 18.

h) GRÄMER obs. iur. vniuersi T. 4. Obs. 1198.

i) CLAPROTH l. c. §. 347.

k) L. 10. C. de iudiciis (III. 1.) Dissentit quidem WERNHER T. 2. P. 8. Obs. 401., aut me quidem iudice absque iustis rationibus.

cessui scilicet cambiali plerumque forum peculiare est constitutum, et tunc quaestio ex illius ordinationibus et usu fori est decidenda. His vero deficientibus forum domicilii ordinarium, vel contractus initi ^{l)}, vel ubi implementum ex placito contrahentium sequi debet ^{m)}, forum est competens. Litis cambialis decisio quoque in foro litis pendens est facienda, aut moto concursu non porro in personam debitoris exequenda, quum non habeat, unde satisfaciatur, sed eius executio ad ipsum concursum remittenda ⁿ⁾. In concursu autem creditor cambialis pro chyrographario habetur, nisi hypotheca sibi prospexerit, vel speciali lege ipsi privilegium concessum esse docere queat ^{o)}. Si vero de quantitate et veritate debiti iam constat, processus executivus per prouocationem debitoris ad concursum omnino sistitur, et creditorem in foro concursus creditum proficere oportet. Idem obtinet in analogico heic loci valente iure peregrinorum, *Gastrecht* vulgo dictum, ita ut processus executivus sistatur, simulac debitor ad concursum prouocat. — Porro causae spoli et arresti semper in foro rei sitae sunt tractandae, et prioris executio in ipso foro litis pendens facienda, posterioris vero ad forum concursus plerumque remittenda est. In causis enim spolii

l) L. 19. §. I. 2. L. 45. D. de iudiciis (V. I.)

m) L. un. C. ubi conven. qui certo loco (III. 18.) L. 3. D. de reb. act. iud. poss. (XLII. 5.) L. 21. D. de O. et A. (XLIV. 7.)

n) An post motum concursum adhuc contra debitorem cambialiter agi possit: de eo inter Ictos disputatur. Conf. ERVNNEMANNI proc. concursus ibique STRYCKIUS ad verbum: suspenduntur. MÜLLER in proutuario voce: cambium in concursu creditorum.

o) LEYSER sp. 133. med. 3.

de possessione et saepe de dominio sermo est, quare ex eius executione, siue sit comoda siue incommoda, nulla iniusta laesio est metuenda. In causis vero arresti, plerumque de credito exigendo agitur, cuius executio ad forum concursus remitti debet, nisi ad dominium spectant actiones. Quae de ceteris speciebus processuum summarii, processu nempe executiuo in specie, mandati cum vel sine clausula, prouocationibus, et reliquis valeant, facile ex antea dictis diiudicari poterunt. Semper enim manet regula: lis ibi est finienda ubi semel est coepta, et proinde omnes causae, quatenus in determinanda veritate et quantitate debiti versantur, in foro litis pendente manent, earumque decisio, si contra debitorem facta, in finem executionis ad forum concursus remittitur. Sin vero ius reale et in specie dominium spectat litigium, et res litigiosae iurisdictioni iudicis sententiam ferentis obnoxiae sunt, omnino in eodem foro executio peragitur.

§. 19.

Applicatio ad processum priuilegiatum.

Abolutis iam speciebus processuum, inquirendum adhuc erit, quid ratione causarum priuilegiatarum et earum praecipue, quibus speciale forum est constitutum, valeat. Euenire enim potest, vt debitor communis plures sustineat personas, vel etiam diuersa bona possideat, specialibus foris subiecta, ideoque pluribus sublit foris priuilegiatis. Quantus enim est eorum numerus! Adfunt curiae feudales, concilia academica, consistoria, iudicia militaria, patrimonialia, inferiora, pupillorum, mercatorum, cambiorum, nauigationis

gationis cet. cet. quare facile concursus iurisdictionum existere potest. Atque etiam has causas ad forum concursus esse remittendas, DD. contendunt ^p), id quod nequam concedere possum. Distinguendum esse potius existimo inter causas ratione obiecti litis vel realiter, et ratione personae rei vel personaliter privilegiatas. In causis realiter privilegiatis obstat privilegium, quominus auocari vel in alio foro institui queant, ergo ibidem executio est expectanda. Debita enim et iura hisce rebus inhaerentia semper aliis praecedunt debitis communibus, nec concursus processui praedictum inferunt, et actor communis semper post motum concursus omnium creditorum, in iura debitoris succedentium, vices in lite sustinet. In causis vero personaliter privilegiatis idem obtinet, quod supra (§. 13. 14.) de processu passivo affirmavi. Quatenus nempe actiones respiciunt praestationes personales, in foro litis pendens manent ibique ipsa absoluitur executio. Quatenus vero ad satisfactionem ex bonis tendunt, vel in foro rei sitae sunt exequendae, vel quoad executionem ad forum concursus remittendae. Liceat haec dicta exemplo paululum illustrare. Fac, nobilem quemdam bonis labi, qui ut feudi praedialis possessor et vasallus et miles sit. Hic subest foro ordinario rei sitae ob Landassiatum, subest curiae feudali ut vasallus, subest iudicio militari ut miles. Iam si concursus in foro ordinario ventilatur, certe primum omnia, quae iure reali ipsum feudum respiciunt, quae ad nexum feudalem pertinent et ipsa debita feudalia proprie sic dicta, in curia feudali sunt tractanda, et, nisi fortasse ipsum corpus bonorum afficiunt, ibi etiam

^p) CANNIESSER in collect. dec. trib. Hass. Cass. T. I. dec. 131.

etiam exequenda. Ita etiam omnes praestationes personales in specie tales a communi debitore in foro privilegiato militari recte exiguntur, nec moto concursu iam pendentes ad illud forum remittuntur. Qui vero processus ad satisfactionem ex bonis tendunt, concursus ad exequendum ad se recipit. Ex quibus omnibus patet, interdum plures particulares oriri concursus, vnde distinctio in concursum allodialem et feudalem enata est, cuius iam supra (§. 2.) mentionem feci. Et quum plerumque generale simul esse solet forum privilegiatum, saepius concursus in eo ipso foro mouetur et foro domicilii adeo praefertur. Si vero plura adsunt fora privilegiata, etiam concursus in vno horum privilegiatorum pendens nihil mutat in principiis iam traditis, nec regula: privilegiatus contra privilegiatum vitur iure communi, exceptionem efficit. Est enim haec regula tantum de eodem genere privilegii intelligenda, et res secus se habet in diuersis privilegiis, quum sint vel realia vel personalia. Proinde hoc quoque casu causae privilegatae in proprio foro ventilantur et iam pendentes ibi permanent et deciduntur.

§. 20.

Quid ratione tertii, nexu quodam coniuncti, valeat?

Supereft adhuc, vt inquiram, quid iuris sit circa actiones contra tertios in alio quam concursu foro institutas, inter quos et communem debitorem coniunctio intercedit vel realis vel personalis. Huc referenda videtur actio contra fideiussores, cui quidem exceptio ordinis obstat finito nondum concursu, vt tentari queat,

queat, vtrum creditori ex bonis debitoris principalis satisfieri possit. Quum autem haec exceptio est litis ingressum impediens, eo minus durante concursu alibi quam in foro fideiussoris ordinario ventilari, et ad forum concursus trahi potest 2). Porro huc pertinet actio contra correum. An huic moto iam concursu adhuc exceptio diuisionis competat, dubium videri possit, quum communis debitor non sit solvendo; interim et hoc affirmare mallem, atque hinc eadem heic valerent, quae de fideiussione tradidi, ita tamen vt correus ratam solvere debeat propriam. His adnumero actionem contra tertium possessorem rei, hypotheca a communi debitore oneratae, et in hunc tertium postea translatae. Ast hunc tantum in subsidium conveniri posse opinor, quum litis denunciatio ad evictionem praestandam efficiat, vt finis concursus expectari debeat. Denique heic memoranda videtur actio contra socios. Quum vero mors civilis societatem dissolvat, inde intelligitur, socios non nisi pro rata teneri illi, qui cum communi debitorum nomine societatis contraxit. Si tota societas bonis labitur, an tunc contra singulos socios ratione bonorum ad societatem non pertinentium adhuc agi queat? est quaestio admodum controuersa. Cuius quidem curatiorem disquisitionem angustia temporis et spatii non permittit. Idem dicendum est de reliquis huc referendis specialibus actionibus praecipue adiectitiae qualitatibus, quarum quippe determinationem ex antecedentibus facile perfici posse existimo.

§. 21.

2) Equidem IUDOVICI in der Einleitung zum Concurs Process Cap. I. §. 7. contrarium tuetur et fideiussori exceptionem excussionis competere negat, ast huic consentire nequeo, licet illa exceptio opponi debeat, nec a iudice ex officio supplicatur. Conf. HOEFFNERI commentarius ad Inst. §. 336. ibique citari Doctores.

Obiectionibus respondetur.

Ex quibus omnibus iamiam satis perspicuum fore spero, regulam illam, concursum qua iudicium vniuersale ad se trahere omnes processus particulares alibi pendentes, in eo statu, quo fuerunt tempore moti concursus, quam maxime fallere, propterea quod primum et leges et argumenta satis probantia desunt, tum aliae leges et rationes graviter repugnantes obstant, denique illius regulae applicatio maximis ubique premitur difficultatibus. Omnes enim actiones in alio foro pendentes ibi permanere, ibique decidi debent, et tantum ad forum concursus in finem executionis tunc sunt remittendae, quum sententiae satisfactionem ex bonis debitoris postulant. Et eatenus fortasse dici posset, concursum processus particulares alibi pendentes ad se trahere, licet reuera tantum executio requiratur. Omnes vero lites, omnesque sententiae latae, hanc satisfactionem non respicientes, in foro litis pendens absolui debent. — Sed obiici posset: Eriamsi concedere velimus, processus bona afficientes tantum post decisionem in finem executionis esse remittendos ad forum concursus, tamen argumentum supra (§. 8.) traditum adhuc obsaret, prioritatem scilicet determinari non posse, nisi de postulatis omnium creditorum constet, quae tamdiu incerta manent, quamdiu credita sua in foro concursus nondum professi sunt, vel de iis adhuc in alio foro lis ventilatur. Neque hoc nego in causis satisfactionem ex bonis respicientibus, si creditores in alio foro litigantes credita sua in termino liquidationis non profiterentur, quare quoque

quoque hoc fieri oportere necessarium ducō, et simul indicare, litem in alio foro iam pendere. Quod si factum est, poena praecclusionis evitatur et sententia prioritatis saltem ita concipi potest, ut creditori in alio foro litiganti certus locus assignetur, sub conditione, si in lite alibi pendente sententia veritatem et quantitatem in eius fauorem determinaret. Atque eiusmodi eventualis prioritatis determinatio eo facilius concedi poterit, quo saepius solis liquidantibus in foro concursus, talis locus prioritatis conceditur, sub conditione ut veritatem et quantitatem debiti probent. Quum praeterea contradicteorem statim post professionem creditorum his respondere oporteat ante sententiam prioritatis, et post eius publicationem iniunctae probationes sint suscipiendae, quibus omnibus certe ingens temporis spatium consumitur, consequens est, ad decidendam litem in alio foro pendentem satis sufficiens adesse tempus. Moto enim concursu et aetore communi rei vices sustinente, iudici alterius fori grauis ratio maturandae decisionis ministratur. Et fac, superueniente sententia distributionis litem nondum esse decisam, quid tandem? Certe pecunia, litiganti in alio foro destinata, vel ipsi sub eventuali cautione de restituendo in casum succumbentiae solvi, vel ad depositum iudiciale recipi poterit. Qua alterutra via omnia incommoda evitantur, neque quisquam laeditur. Ex quibus etiam perspicitur, sententiam meam, concursum non ad se trahere processus alibi pendentes in statu quo fuerunt tempore moti concursus, nullo modo hac obiectione infringi, sed potius factam reclamque manere.

Hæc sunt, quæ de quaestione dicenda putavi proposita, acutiore lectoris relinquens iudicio, num assensum an dissensum mereatur hoc tyrocinium primum meum academicum, eiusque benevolentiae me semper et ubique commendans,

Hæc

G

FILIO

FILIO ET RESPONDENTI

S. D.

PATER ET PRAESES.

O personae unitatem, quam patrem et filium intercedere dicunt, atque ob amorem, qui parentes iungit et liberos, naturalem, testimonium eorum reciprocum in regula reiicitur, admittitur autem in rebus domesticis et si veritas aliter haberi nequeat, aliaeque concurrant res fidem testimonii exaggerantes. Iam hic adest casus, ut praetici loqui solent, in terminis.

Domesticum opus est elaboratio praesentis dissertationis, quod in feriis paschalibus et pentecostalibus proxime elapsis titubante quidem manu aggressus es, in quo tamen obvando semper TE excitavit exemplum trium virorum novem ante annos TIBI tam laudabiliter quam feliciter praecuntium, nunc iam honore applaususque fulgentium, qui viri, Domini scilicet Doctores SCHRÖDER et CRUMBIEGEL, ac Dominus Consul LÜDERS, non solum ex dissertationibus me Praeside publice defensis, sed ex aliis quoque scriptis palam editis, rei publicae nostrae litterariae iam dudum, ut merentur, immo-
tuerunt.

Quod iam tum temporis his viris laude dignis publice praebui testimonium, quodque tantam inuenit Lectoris fidem, ut aeternae harum dissertationum sub praesidio meo habitarum, partes
G 2
speci-

speciminum sustinuerint inauguralium, eodem nec TIBI deesse
possum testimonio, me non exceperisse TE a modo agendi mihi
usitato, praesidium nimirum non nisi propriis praebendi Respon-
dentium laboribus, ut eo magis ad elaborationes excitentur com-
militones ab ipsis publice exhibendas. In hocce testimonio, quod
ad has attinet paginas, adfuerunt reliqui collegae mei aestuma-
tissimi, quorum scholas TV quoque in triennio studiorum tuo-
rum pridem etaspo frequentasti.

Mens TIBI quidem erat, in instanti semestri hyberno
exteras quoque adire musas. Ob feliciter restauratam autem
academiam patriam, conuocatosque Antecessores eruditione illu-
stres et fama perclaros, consilio mutato, studia hic locorum
adhuc continuare decreuisti, cui ego tanto lubentius adfui,
quo certius duce experientia edoctus sum, quam excellentiores
praebent ex schola patria ad exterarum musarum sedes ducti
fructus.

Ne TE laudando me ipsum adulari videar, gratulatio-
nibus supersedeo alioquin a Praefide Respondenti dari solitis.
Rem ipsam loqui sinam!

Dabam Rostochii d. XXIX Augusti MDCCLXXXIX.

ULB Halle
004 517 601

3

TA → OL **f**
nur 1+8 verknüpft

